

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את גאולתך 002 כח המעשה

דע את גאולתך 002 כח המעשה

בס"ד אנו ממשיכים ללמוד את הסוגיא של "גאולת הנפש" של האדם.

המדרגה הראשונה שבה נתחיל בעזר השם, מתתא לעילא - מלמטה למעלה - כח המעשה.

העולם שבו אנו נמצאים נקרא, כידוע: עולם המעשה - עולם של מעשה.

ולפיכך חלק גדול מאוד ממה שהאדם כאן נמצא, הכוח הפועל בו - זה עולם של מעשה. יש כמובן גם את שאר הכוחות: ההרגשות, הדיבורים, המחשבות, הרצונות ועוד. אבל, חלק גדול מאוד הוא חלק של מעשה, מפני היות כך, שאנחנו נמצאים כאן, בעולם שנקרא: עולם המעשה.

כשאנחנו עוסקים בסוגיא של גאולת הנפש, ובהרחבה יותר - גלות הנפש וגאולת הנפש - ביחס לעולם המעשה - כמו שהוזכר: יש סוגיא של כמות של מעשים, ויש סוגיא של מהות של מעשים = גלות בכמות וגלות במהות. לפי זה: גאולה בכמות וגאולה במהות.

כמות המעשים שהאדם עושה, יתכן שהיא תהיה המידה הראויה שראוי לו לעשות, יתכן שהיא תהיה יתר על המידה הראויה, וכמובן - יתכן שתהיה פחות מהמידה הראויה לנפשו.

אבל הגדרת היסוד צריך שתהיה ברורה: לכל אדם ואדם, לפי התכונות הפנימיות של נפשו, יש כמות של מעשים שראוי שהוא יעשה.

כמות המעשים משתנה מאדם לאדם, והיא משתנה גם לפי מצבי הנפש שהאדם נמצא בהם:

פעמים שאותו אדם עצמו - יש זמנים שכוחות נפשו צריכים לעשות יותר מעשים, ופעמים כוחות נפשו צריכים לעשות פחות מעשים באותו האדם עצמו.

נעמיד נקודה יסודית עד למאוד בסייעתא דישימיא:

כל אדם מורכב מכל הקומה כולה של מעשים, והרגשות, ודיבורים, ומחשבות, ורצונות ועוד.

אבל לכל אדם יש שורש שהוא העיקר שלו.

כיון שנתבאר שנפשות האדם אינם שווים, לכן, כח המעשה אצל כל אדם ואדם קיים, אבל צריך כאן בדיקה יסודית האם כוח המעשה שבו היא הנקודה העיקרית שלו, או שהוא כוח שקיים בו, אבל הוא איננו העיקרי. יכול להיות שאצלו העיקר - זו ההרגשה, יכול להיות שאצלו העיקר הוא הדיבור, או שהעיקר אצלו זו המחשבה, או שאצלו העיקר זה הרצונות. בוודאי צריך לעשות מעשים, אך **אין עיקרו** מציאות של מעשה.

אם כן הבדיקה היסודית שהאדם צריך לבדוק בערך שבו אנחנו עוסקים עכשיו - האם עיקרו הוא מעשה או שעיקרו אחד

אדם שעיקרו הוא עולם המעשה, והוא מעמיד את עיקר חייו בדיבור, בהרגשה או ברצונות - נמצא כוח המעשה שלו נמצא בגלות מפני שהוא העיקר של הנפש שלו והוא איננו מכיר בו כעיקר, ואינו מוציאו בשלמותו מהכוח אל הפועל. וכן להיפך: אדם שכוח המעשה שלו אינו עיקר, והוא הופך אותו לעיקר, אצלו כוח המעשה הוא בגלות - מחמת שהוא מרבה אותו והופך אותו לעיקר.

הבדיקה שאנחנו דנים עליה עכשיו: שהאדם צריך לבדוק את עצמו האם, **המעשה**, הוא עיקר אם לא - יש בזה דקויות.

ניתן דוגמאות בסייעתא דישימיא:

יש בני אדם שבעצם כוח המעשה אצלם הוא העיקר. אך מחמת שיש להם מידת העצלות, מיסוד העפר, לכן הם מתחילים לעשות מעשים **ונראה** להם שהמעשה אצלם איננו עיקר. אבל אליבא דאמת - המעשה אצלם הוא עיקר, רק מידת העצלות מחפה את הדבר ומראה כאילו המעשה איננו עיקר.

וכן להיפך: יש בני אדם שהמעשה אצלם איננו עיקר. אבל אופן צורת החיים שלהם - שהמעשה תופס שטח מאוד מאוד גדול מפני שיש להם קושי להתמודד עם העיקר שלהם - למשל: הרגשות, מחשבות, רצונות - והם בורחים לחיפוי של מעשים כדי להדחיק את האמת של החיים של עצמם. ונראה להם בחיצוניות שאצלם העיקר הוא המעשה כי הם עושים הרבה מעשים, אבל באמת בפנימיות ריבוי המעשים לא נובע מחמת שזה עומק תנועת הנפש, אלא, מפני בריחה מהחלקים האמיתיים לעולם המעשה ולהסיח את עצמו מחלקו האמיתי לחלק שאיננו אמיתי, שהוא מסיח דעתו לעולם המעשה המרובה.

לצורך כך, **מוכרח, שכל אדם ואדם באשר הוא ילמד להכיר את נפשו**. מי שאיננו לומד להכיר את נפשו ייתכן שהוא אפילו איננו יודע איזה חלק בנפשו נמצא בגלות. ואם הוא לא יודע מה נמצא בגלות, הוא לא מחפש את הגאולה.

על מנת להגיע לגאולת הנפש, קודם צריך להכיר איזה חלק נמצא בגלות. על מנת להכיר איזה חלק נמצא בגלות, צריך ללמוד להכיר את נפשו של האדם.

לולא הכרת האדם את עצמו - לא ייתכן בשום פנים ואופן שהוא יגיע לגאולת הנפש.

המבוא האמיתי האמיתי להגיע לגאולת הנפש - זה להכיר את הגלות. ועל מנת להכיר את הגלות, מוכרח האדם ללמוד להכיר את כללות כוחות נפשו ואת פרטותיה.

בעומק, אי ההכרה של הכוח העיקרי בנפש - הוא עומק הגלות.

הגלות והגאולה הם מאותו שורש, כמו שאומר המהר"ל: גלה = גל ה'. גאל - גל=א', מלשון גילוי. כשהדבר אינו בגילוי זה נקרא גלות. כשהדבר נמצא בגילוי - זוהי גאולה. ולכן אי הכרת הכוח העיקרי שבנפש - הוא עומק גלות הנפש.

ולפי זה עומק הגאולה - תחילתה היא הכרת הכוח העיקרי של הנפש.

נסכם, אם כן, ונאמר: אנחנו נמצאים, בוודאי, בעולם המעשה. ולכן אצל כלנו עולם המעשה - כוח המעשה, הוא חלק גדול בחיים. אבל עדיין זה אינו אומר שזה הנקודה העיקרית של הנפש.

כל זה אם כן החלק הראשון שהזכרנו שהאדם צריך לבדוק האם עיקרו - עולם המעשה, או עיקרו - אינו עולם המעשה. ולפי זה התולדה כמה הכמות של המעשים שהוא עושה, ביחסיות לשאר הכוחות: ביחס להרגשה, ביחס לדיבור, ביחס למחשבה וביחס לרצון.

אי ההכרה מהו הכוח העיקרי - גורם כמובן שכמות המעשים לא תהיה תואמת.

ההכרה - האם כוח המעשה הוא העיקר אם לאו - יוצרת תולדה לפי זה של התאמת כמות המעשים לפי שורש נפשו של האדם.

זהו חלק אחד ביחס לכמות המעשים שהאדם עושה בהתאם לתכונת נפשו.

אבל **יש עוד סוג של גלות של נפש, של כמות של מעשים**, ועניינה נבאר אותה עכשיו בס"ד.

כיון שאנחנו נמצאים בעולם המעשה - לכן המציאות של החיים שיש אצל אדם בביתו:

אישה בביתה מגדלת את המשפחה בס"ד, ייתכן שמציאות החיים דורשת מהאדם לעשות ריבוי של מעשים מעבר לתכונת נפשו. אם אין עיקר נפשו מעשה, זה בוודאי יכול לקרות. אבל אפילו, אם עיקר נפשו מעשה - עדיין יתכן, שכמות המעשים שהאדם צריך לעשות, בפרט, אישה צריכה לעשות בביתה - הוא יותר מהכמות, בעצם, שמתאימה לעומק נפשו של האדם וזה **עומק נוסף של גלות של כמות**.

החלק הראשון של גלות הכמות של המעשים, נובעת, מאי הכרת שיעור הכוח של המעשה בנפש. ולכן האדם עושה - או יותר או פחות - כמו שהוזכר.

החלק השני של גלות הנפש במעשה - האדם **מכיר** את גבולות כוחות המעשה אצלו באופן די מדויק. אבל המציאות החיצונית של החיים מכריחה ותובעת אותו לעשות יותר מעשים ממה שמתאים לשיעור נפשו - זה כמובן דבר שמצוי מאוד.

ראשית, עצם ההכרה - כבר תחילת הגאולה - כמו שהזכרנו מקודם, בס"ד, שהגלות והגאולה נקראים מלשון גילוי. העדר גילוי הוא גלות, וגילוי הדבר הוא גאולה. ואם ברור לו לאדם מהו שיעור נפשו לערך של כוח המעשה, וברור לו שהמציאות החיצונית תובעת יותר - זהו כבר תחילה של גאולה. זו איננה גאולה שלימה, כי הרי בפועל הוא עושה יותר - אבל עצם ההכרה היא כבר תחילה של גאולה. ועל זה נאמר: 'יוסיף דעת יוסיף מכאוב'.

באופן מעשי, לפעמים באמת יש קושי גדול להתמודד עם כמות המעשים שהאדם נצרך לעשות. אבל פעמים רבות, עם קצת חכמת חיים ועם קצת סדר יותר נכון בחיים - האדם יכול לצמצם את כמות המעשים.

לפעמים ריבוי המעשים נובע מחוסר חשבון, מחוסר סדר, מחוסר ארגון. וכאשר מחשבים את הדבר, מסדרים ומארגנים את הדבר באופן הראוי - אז כמות המעשים באמת הולכת ומוקטנת.

פעמים כמובן, שיש צורך להכניס עזרה מבחוץ הביתה כתוספת יתירה, מפני שהכוח של עקרת הבית, מעבר לשיעור כמות המעשים שהיא פועלת במציאות הבית, ולכן צריך להכניס עזרה חיצונית תוספת עזרה חיצונית לבית כל אחד ואחת בגבולות האפשר. כשמכירים את הצורך האמיתי בדבר, סדר העדיפויות יגרום שלנקודה הזאת תהיה דיני קדימה.

יתר על כן, אפילו אם כמות המעשים עדיין יותר גדולה מהאפשרות של הנפש - הצורה היותר רצויה, בתוך המצב הבלתי רצוי הזה, שהאדם בכלל, והאישה בפרט, לצורך הבית, לא פועלת ועושה ברציפות כל הזמן - שאז הנפש כולה נכנסת לתוך המעשה, טובלת בתוכה וח"ו נופלת, אלא יוצרים **מציאות של הפסקות מתוך המעשה**.

על אף שכמות המעשים גדולה מהכוח של הנפש לעשות, ויש כאן גלות - אבל, שזה לא יהיה באופן שהגלות תופסת את כל שטח הנפש ברציפות - אלא יוצרים הפסקות שבאותם זמנים הנפש יוצאת מהגלות לגאולה, לפחות חלקית, ולכן למעשה ראוי, שהאופן של המעשים לא יהיה רציף מאוד אלא בנוי על אופן של הפסקות.

באופן כללי היסוד הזה בנוי לרוב היקף הדברים שהאדם עוסק בהם. תמיד צריך לעשות אותם באופן שיש בהם הפסקים על מנת לחזור לשקט הפנימי ולעולם הפנימי העמוק יותר בנפשו של האדם.

הדברים נאמרים עכשיו ביתר פרטות ביחס לקומת המעשה בפועל, שכאשר האדם בכלל, והאישה בפרט, עוסקת הרבה בעולם המעשה - לא לעשות את זה ברציפות גמורה, אלא, לעולם, ליצור מציאות של הפסקה ומנוחה באותו זמן; אפשר לפעמים לשבת ולשתות. או לשמוע איזה שהוא ניגון. או לדבר באופן הנכון עם זולתו. אבל ליצור צורה של רוגע מהמעשה, ולאחר כמה דקות וכדומה, לפעמים רבע שעה או חצי שעה, תלוי כמובן לפי העניין, ממשיכים עם המעשה.

עד עכשיו הסברנו אם כן בס"ד, את החלק הראשון של גלות כוח המעשה אצל האדם, אם האדם עושה מעשים מעבר לשיעור שהוא נצרך לעשות או פחות.

עכשיו אנחנו מתחילים בס"ד, את החלק השני, שהוזכר בהתחלה: **גלות במהות המעשים**. לא רק בכמות, אלא במהות. בסוג. באופן המעשים שהוא עושה.

לכל אדם ואדם באשר הוא אדם יש מעשים שיותר קרובים לנפשו, ויש מעשים שיותר רחוקים.

הדוגמא היסודית מאוד - זה נקרא בלשון חז"ל: 'גלות מצרים'. חז"ל מגדירים את גלות מצרים: עבודת אנשים גברים לנשים,

ועבודת נשים לאנשים לגברים. יש מלאכות שמתאימים לגברים. ויש מלאכות שמתאימים לנשים. וחלק מהעומק של גלות מצרים היה באופן כזה, שהמעשים שראויים לגברים נעשו על ידי נשים, ומעשים שראויים לנשים נעשו על ידי גברים.

הגלות הזאת הייתה במצרים, אבל היא קיימת בדור האחרון באופן רחב, שהשתבשו סדרי בראשית, בפרט אצל אלו שיותר רחוקים משמירת תורה ומצוות. - שכביכול, האיש והאישה בבית - שווים, ומחלקים את המטלות בשווים, וכופרים בטבע היצירה שחקקה חכמתו, יתברך שמו, שיש מלאכות שיותר מתאימות לאנשים, ויש מלאכות שיותר מתאימות לנשים.

מי שחי בצורה הזאת, זו מובנות של גלות בבית. הזכרנו בהתחלה את האופן היותר חזק וברור של גלות בצורת המעשים עבודת של גברים לנשים או להיפך. אבל, כמובן, בדקות יותר, בכל אדם ואדם בין בתוך הגברים בין בתוך הנשים - יש מעשים שיותר קרובים לכוח נפשו - ויש מעשים שפחות קרובים לכוח נפשו.

דוגמא בעלמא:

יש אישה שיש לה יותר כוח לתפור - דיוק של תפירה, ויש אישה שפחות. יש אישה שיש לה כוח של ציור, ויש אישה שפחות. יש אישה שיש לה כוח של ניהול חשבונות - ויש אישה שפחות. הדוגמאות הן ברורות - אין בני אדם שווים. לכל אדם ואדם יש מעשים שיותר קרובים לנפשו, ויש מעשים שפחות קרובים לנפשו.

לאט לאט, כל אדם ואדם צריך לעמול ולהכיר את נפשו כמו שהוזכר לעיל. ובייחוד לנידון דין השתא, להכיר אלו מעשים יותר קרובים לטבע הנפש שלו. אלו מעשים יותר רחוקים מטבע הנפש שלו.

ההכרה הזאת היא הכרה בסיסית שלאט לאט האדם חווה את עצמו, מרגיש את עצמו, ולומד להכיר אלו מעשים קרובים יותר ואלו מעשים רחוקים יותר.

ככל שהאדם מכיר יותר את כוח המעשה שבו, והוא מכיר אלו מעשים יותר קרובים לנפשו - כך הוא מתחיל להתאים, עד כמה שניתן, את כח המעשה שיהיה תואם לנפשו.

הנקודה הזאת היא נקודה יסודית מאוד בבחירת תעסוקה, עבודה, שבני אדם עוסקים בהם.

"חובות הלבבות" מלמד אותנו שכאשר אדם הולך לחפש מלאכה להתפרנס בו, בעיקר איש, אבל גם אישה, איזו מלאכה על האדם לחפש?

ההסתכלות החיצונית מראה, שלכאורה האדם יחפש את מה שמכניס יותר ממון לצורך פרנסת בני ביתו. ההסתכלות הפנימית היא שונה לחלוטין. מלמד אותנו ה"חובות הלבבות" - שכאשר אדם בא לחפש מלאכה לפרנסתו - הוא צריך לחפש את המלאכה שהיא **טבע נפשו לעשותה**, ולפי כך עליה חל הגזירה של "בזיעת אפיק תאכל לחם" שצריך לעמול באותה מלאכה ולפרנס את בני ביתו. אבל, אם הוא בוחר במלאכה אחרת, מלבד הקללה של 'בזיעת אפיק תאכל לחם', הוא נכנס לעוד סוגיא שנקרא גלות המעשה, וזהו כבר עונש נוסף על גבי הגזירה של "בזיעת אפיק תאכל לחם".

בני אדם שמחפשים את מלאכתם בעיקר לפי מה שמכניס ממון יותר, או לפי מה שמקובל בחברה, או לפי מה שמכבד את האדם בקהילה שבה הוא נמצא וכדו' - צריך להבין, שהמלאכה הזאת היא הרבה פעמים מבוקר עד ערב "יצא אדם לפועלו ולעבודתו עדי ערב" - והרי שחלק גדול מכל החיים נמצאים בגלות - כי בחרו מלאכה שאיננה מתאימה לנפש. והרי שעיקר המלאכה שהוא 'מעשה' - נמצא בגלות, הרי שהאדם מוסיף על קללתו של "בזיעת אפיק תאכל לחם", לחיות כמעט כל יומו בגלות.

מלבד מה שהדבר אמור על המלאכה הרחבה שהיא פרנסת האדם שתופסת שעות רבות מאוד, הדברים אמורים גם כן ביחס לשאר כוח המעשה שהאדם עושה.

דוגמא יסודית: כשיש בית, ויש כמה בנות בבית, והאם צריכה עזרה. צריך, מתוך חכמת חיים לבקש מכל אחת את המלאכה שיותר מתאימה לה. ועל ידי כן, לא לעשות את המלאכה לגלות נוספת לכל אחת מהבנות.

כשעקרת הבית חיה לבד בביתה, לפעמים צריכה לעשות את כל המלאכות. אך כשבני הבית מרובים יותר, או אם מכניסים עזרה של עוזרת וכדומה - עקרת הבית משאירה לעצמה את המלאכות שיותר קרובות לנפש שלה.

ובוודאי שבן אדם לא יכול לעשות רק את המעשים שמתאימים רק לנפשו, כי מציאות החיים שהקב"ה ברא את העולם,

שאנחנו צריכים לעשות הרבה מעשים. יש את המלאכה העיקרית לפרנסה שצריך לנסות לחפש כמה שניתן, ולא תמיד זה ניתן. אבל, עד כמה שניתן את המלאכה שמתאימה לנפשו. אך את מלאכות הפרטיות שנעשות בבית וכדומה, אי אפשר שתהיה צורת חיים שכל המלאכות יתאימו לאדם. אך, עדיין בתוך כל זה, כשניתן, כמו שהוזכר אם יש עזרה מבחוץ או בתוך בני הבית, צריך לנסות להתאים את המלאכות, עד כמה שניתן, לכל אחד ואחת, לפי כוחות נפשו.

יתר על כן, על מנת להוציא מהכוח אל הפועל את כוח המעשה האמיתי שהוא אור הגאולה שבנפש, כל אדם ואדם צריך להכיר איזה מעשה הכי קרוב לנפשו.

המעשה הזה, הוא צריך לחפש היכן ניתן לו לעשות אותו.

אנחנו מדגישים, יש מה שהאדם צריך לעשות מעשים כי מציאות החיים מחייבת אותו, **ובתוך** זה הוא צריך לבחור את מה שיותר מתאים לנפשו. אך יש את המלאכה היותר קרובה לנפשו של האדם. את המלאכה הזו, צריך לחפש לעשות אותה, אפילו באופן קטן - אבל שיהא את אותו מקום שיעשה אותה, כי המלאכה הזו, זה המקום שבו הוא יוצא מהכוח אל הפועל. זה מה שנקרא בלשון העם - 'תחביב'. כלומר: דבר שבעצם יש לו הנאה בעצם לעשות את אותו דבר.

דוגמא בעלמא:

אם יש אדם שיש לו הנאה לבנות דברים, לחתוך קרשים ולבנות דברים. זה לא למעשה שיפתח נגריה ויעבוד שם, כי מציאות החיים רחוקה מכך שיוכל לעשות כך. אבל עדיין, צריך מידי פעם באמת, לקחת קרשים ולחתוך ולבנות כי בעצם זה כח המעשה העיקרי שקרוב לנפשו. כמובן, שהשיעור שהאדם צריך לעשות את אותו מעשה, הוא 'בשום שכל', לא לבלות את ימיו ושנותיו במעשים שאין בהם את עיקר צורך. אבל עדיין יש צורך מובנה בנפש - להוציא מהכוח אל הפועל, את חלק המעשה הכי קרוב לנפשו. ואפילו אם הוא לא נצרך לעולם המעשה - הוא נצרך לכוח הנפש של המעשה להוציא אותו מהכוח אל הפועל.

כאשר האדם עושה את הדברים הללו, הוא בעצם **מגלה את שורש כוח המעשה של נפשו. וזה אור הגאולה של הנפש בכוח המעשה.** אם אדם לא נוגע במקום הזה של כוח המעשה, נמצא, שעומק כוח הגאולה של כוח המעשה שבנפש - לא יצא מהכוח אל הפועל.

נחدد: יש את הכוח העיקרי שבנפש של המעשה שאותו האדם צריך להוציא מהכוח אל הפועל. ויש כוח שני, שלישי, רביעי וחמישי וכן על זה הדרך.

ולכן, מצד סדר העדיפויות, כאשר האדם בוחר איזה מעשים לעשות הוא צריך לחפש את אלה שיותר קרובים לנפש, מתוך האפשרויות שהוא צריך לעשות. אם עומדים לפניו שלש אפשרויות לעשות, הוא צריך לחפש את האפשרות היותר קרובה לנפשו, אפילו כשהוא לא הכוח העיקרי של המעשה של הנפש שלו, אבל היא יותר קרובה לנפשו, אז היא פחות גלות הנפש.

אבל, מאידך, צריך לגלות את הצד **החיובי של הכוח המעשה העיקרי שבנפש**, בין אם הוא נצרך בעולם המעשה בין אם לא, כמו שנתבאר, אותו צריך להוציא לכתחילה מהכוח אל הפועל כמו שנתחדד בסייעתא דישמיא.

אי אפשר לצאת מהגלות באופן שלם. אנחנו עדיין נמצאים בגלות. אבל אפשר להקטין את הגלות. להגיע לגאולה שלימה - רק לעתיד לבוא בעזר השם, שהלעתיד לבוא יהיה כבר היום. אבל כל זמן שעדיין הגאולה הכללית איננה בעולם, אי אפשר להגיע לגאולה פרטית שלמה. אפשר להקטין את כמות הגלות וזה כל מהלך הדברים שנתבארו בס"ד.

שאלות ותשובות:

ש. הוזכרו בכוחות הנפש כוחות מעשה, דיבור ומחשבה. מהם עם כוחות של ההרגשות?

ת. הוזכר גם הרגשות. זה מוקלט.

ש. למה אצל בני אדם המעשים שונים ממדברים אליהם ושייך אצלם? האם זה בא מהנשמה או זה בא מאיך שהם גדלו, או שסיבה אחרת?

ת. כל דבר בבריאה אצל האדם יכול לנבוע מבפנים ויכול לנבוע מבחוץ. כמובן שיכול לנבוע מבחוץ כי כך גדל, זה מה שראה וזה מה שלימדו אותו וכן על זה הדרך. יכול לנבוע מבפנים. ובעומק - מבפנים - זה גילוי של הנפש, כמובן בשורש - זו

הנשמה, אבל בעיקר זה גילוי של כוח הנפש שהוא כוח שורש המעשה אצל האדם. וכל אחד לפי נפשו, כך אופן פעולתו שמתאימה לו.

ש. שייך שזה יבוא מהנשמה וגם שזה לא יבוא מהנשמה?

ת. שייך שזה יבוא מהחיצוניות וזה יכול לנבוע מהפנימיות, ובדקות זו לא נשמה אלא נפש - כי עולם המעשה הוא מהנפש.

ש. א. האם שייך לדעת אם זה בא מהנפש או בא מהחיצוניות? ב. האם יש נפקא מיניה מהיכן זה בא?

ת. בודאי שיש נפקא מיניה. כי דבר שהוא בא מחיצוניות הרי שזה לא אדם עצמו, ועיקר עבודת האדם להוציא את עצמו מהכוח לפועל. על שם כן נקרא האדם 'אדם', כמו שאומר המהר"ל: לשון אדמה שמוציאה כל מה שנכנס בתוכה מהכוח לפועל. וכל דבר שבא מהחיצוניות, פעמים הוא לא מתאים לנפש, וזה רוב המקרים. ובין כך ובין כך עיקר העבודה להוציא מהכוח לפועל מהפנים לחוץ. וזה תשובה האם יש נפקא מיניה, כן!

ב. עכשיו, איך יודעים? ככל שהאדם קונה שקט יותר פנימי בנפשו, הוא יכול להכיר יותר בצורה ברורה, כמובן. יש דברים שהאדם מכיר אותם מחמת שהוא באמת ייחודי בהם; קשה לקחת אותם מבחוץ - למשל, לאדם כוח ציור ייחודי, אין לו ספק אם זה בא מבחוץ, אפילו אם כוח קטן בא מבחוץ, אי אפשר להגיע לכזה כוח ייחודיות רק מבפנים. יש דברים יותר גבוליים. בהם - ככל שלאדם יש יותר שקט פנימי, ההכרה הפנימית הולכת ומתחזקת ואז הוא מזהה יותר אם זה בא מבחוץ או בא מבפנים.

ש. יש אצל האדם את כל הכוחות של גילוי. יכול להיות גם כח המעשה, הרגש, דיבור ומחשבה ורצון. א. איך אדם יודע שכוח האחד הוא אכן, הכוח השורשי שלו? ב. האם יכול להיות, שבתוך ההתפתחות של האדם, בתוך התהליכים של ברור נפש-רוח-נשמה, האם יכול להיות שיש שינוי בזמן מסויים בחיים שכוח המעשה יהיה יותר פעיל, ובזמן אחר כוח המחשבה או כוח הרגש או כח הדיבור יהיה יותר פעיל?

ת. א. ככל שהאדם מרגיל את עצמו לפעול מבפנים החוצה, והוא פועל מתוך שקט - לאט לאט הכוח שמתוכו הוא פועל, נעשה עמוק יותר ושורשי יותר, ושם הוא מרגיש את האיכויות של החיבורים בתוך עצמו, ואז הוא יותר קרוב לזהות מהו הכוח העיקרי אצלו בנפש.

ב. בוודאי שיש נקודות שינוי. כמו בדוגמא היסודית: ילד ואדם בגיל הביניים, או אדם מבוגר - הכוחות בנפש משתנים. יש שינוי מחמת שלבי הגילאים הכלליים. וגם בתוך הימים עצמם, יכול להיות תנודות מתקופות לתקופות - בדקויות. אבל מגיל לגיל, באופן שונה, בוודאי שיש שינוי משמעותי באדם. אבל עדיין השורש תמיד נשאר אותו שורש.

ש. השאלה לא ברורה בהקלטה????

ת. זה שמרגישים גאווה זה עדיין לא אומר שזה לא שייך לאדם, זה אומר שיכול להיות שיש נקודה שעדיין איננה מזוככת. אבל, שוב, איך מגיעים להכרה אם זה שייך לאדם או לא, זה מה שהזכרנו לעיל: ככל שאדם מתרגל לפעול מבפנים לחוץ ומתוך שקט, לאט לאט החיבור נעשה עצמי יותר, ואז האדם מכיר באיכויות של הקירבה יותר לנפשו.

ש. מה בדיוק ההגדרה לפעול מבפנים? האם זה להרגיש סיפוק?

ת. להרגיש סיפוק זו תוצאה. אבל ככל שהאדם מרגיל את עצמו לא לחשוב מה אחרים חושבים ומה אחרים עושים וכן על זה הדרך, אלא הוא מנסה לבחון את הדברים במבט הפנימי העצמי שלו, הוא מתחיל לאט לאט לפעול מתוך המציאות הפנימית שלו - זה תחילת מהלך של פעולה מבפנים. לאט לאט כאשר אדם פועל באופן הזה - אופן הפעולה שלו נעשה כבר ממקום יותר פנימי - שזה כבר שלב נוסף, ואז מגיעים לסיפוק שעליו דובר. זה כבר שלבים נוספים ותוצאה.

השלב הראשון, אם כן, לא להתבונן מה עושים סביבותי, מה כולם עושים, מה מקובל, מה יחשבו עלי וכן על זה הדרך, אלא, מחשבה עצמית פנימית - לפי מי שאני, לפי מה שאני חושב שצריך לעשות. לאט לאט כאשר האדם פועל באופן הזה - הוא נכנס למהלך פנימי. ואז לאט לאט מצליח לעורר את הכוחות הפנימיים לפועל, וככל שמעורר את הכוחות הפנימיים לפועל הוא יותר קרוב למציאות של סיפוק. סיפוק פנימי אמיתי זה כאשר האדם מגיע לחיבור השלם.

ש. האם המעשה דיבור הרגשה ומחשבה זה נוגע לנפש? לא נוגע לרוח ונשמה בכלל? או שזה לא דוקא לנפש?

ת. בכללות, כמובן, שהמעשה שייך לנפש. ההרגשות - שייכים לרוח. וכן על זה הדרך. אבל בפרטות - כאשר האדם נמצא במדרגת נפש - זה נקרא 'נפש דנפש, רוח דנפש, נשמה דנפש' וכן על זה הדרך.

ש. האם יש בזה גם מדרגת הרוח ונשמה?

ת. סוגיא עמוקה מאוד. רוב בני האדם לא עברו את המדרגה שנקראת נפש דכללות. בכדי להיות במדרגה של רוח צריך להיות שהאדם חי בעולם של הרגשה מתמדת. לחיות בעולם של נשמה, זה אדם שדבוק תמיד בעולם המחשבה. זה מושגים שקיימים אצל יחידים ממש. שאר בני אדם נמצאים בתוך הנפש, ויש להם תנועות בתוך הנפש עצמה. אבל רוח בכללות, ונשמה - הן מדרגות גבוהות מאוד.

ש. ביחס לשיעורים אחרים ששמעה מהרב... הרב אמר כשמתבוננים בנשמה. האם מדובר על מדרגת נשמה?

ת. הלשון שדברו רבותינו, על אף שיש חמישה חלקים: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. יש שתי שמות כללים: נפש ונשמה. וכשמדברים על נפש נשמה, פעמים מדברים בדרך הדקדוק על נפש או בדרך הדקדוק על נשמה, ופעמים מדברים על דרך הכללות, שדובר אז כמדומה שדובר על דרך הכללות. כמדומה אני, לא זוכר על איזה שיעור, מה מדובר בדיוק, אבל בד"כ לא התכוונו על דקדוק כי לא מגיעים לרובדים הדקים האלה.

ש. היו מעשים שהרגישה שזה כן שייך אליה וזה הכוח העיקרי בה, אבל מסיבות של צניעות ודברים כאלה היא לא יכולה לעשות את זה, היא הפסיקה לעשות את זה, מה היא יכולה לעשות?

ת. שאלות עדינות מאוד. צריך לדעת איזה מעשים היא יכולה לעשות בחדרי חדרים או שגם שם זה סותר את המהות הפנימית של בת ישראל. שאלה עדינה שקשה לי לענות עליה.

ש. למשל היתה הולכת על קרח או דברים כאלה.

ת. שאלה אם זה הכוח העיקרי שבנפש, או שזה הכוח של השעשוע של הילדות שרוצה להתפרץ.

כוח של השעשוע של הילדות שרוצה להתפרץ זה לא כוח עיקרי בנפש. זה נראה לאדם עיקרי מפני שזה שעשוע, אבל כמעט בטוח לחלוטין שזה לא הכח העיקרי. 'יצר לב האדם רע מנעוריו' - בתחילה נראה לאדם שמה שהיצר רוצה זה "הוא", וצריך לקלף את זה, ואז מגיעים ל"אני" האמיתי, ואז מזהים את המקום האמיתי של המעשה.

ש. הבנתי שכשיש יותר מעשים שאדם צריך לעשות ממה שבעצם הוא מבין שיש כוח בנפשו, אז העצה של הרב זה לעשות הפסקות, כדי שבעצם זה יאפשר לתת מענה לנפש. האם אין שם איזה עבודה שהיא חיבור של המעשה לרצון, ולא דווקא, כי זה נראה כמו הסחת דעת לנסות לעשות הפסקות, ולא דווקא לחבר את הרצון למעשה, כי ממילא יש הכרח המציאות למעשים?

ת. העצה שרוצים להציע, זה, שכאשר יש ריבוי של מעשים שהאדם עושה, על מנת שלא יהיה גלות של המעשים - לחבר את זה לעומק הרצון, ככל שהרצון חזק יותר - אז המעשה נעשה נעים יותר וקל יותר, בבחינת ו'ישא יעקב את רגליו', על ידי כן זה מקטין את עומק הגלות למעשה, זו השאלה שנשאלה: העצה היא נכונה מאוד, אבל נגדיר, שברוב המקרים שאדם נמצא בתחילת דרכו, שיש לו ריבוי של גלות של מעשים, כח הרצון הפנימי של הנפש, ברוב המקרים, הוא לא כל כך חזק על מנת שהוא יצור כך רצון פנימי שיצור חיות במעשים. כמובן שתמיד אפשר לעורר מעט את הרצון, שיקל מעט את המעשה. אבל ע"מ שיהיה הקלת אמת על המעשה צריך רצון פנימי אמיתי. אז כאשר האדם ימצא מקום בנפש יותר גבוה, בוודאי כאשר הרצון האמיתי נמצא בגילוי, זה יכול להקל על נקודת הכמות של המעשים. אבל זה שייך אחרי תהליך ארוך מאוד של עבודה. א"כ מה שאמרתם בוודאי נכון מאוד, אך לא לשלבים הראשונים ברוב המוחלט של המקרים.

ש. זה שייך לעבודה פנימית?

ת. שייך לאדם שנמצא כבר בעולם פנימי הרבה יותר, ואז אפשר להשתמש בעצות הרבה יותר פנימיות. אבל רוב העצות שאנו מציעים בפרט בשלבים הראשונים - ברבדים הרבה יותר נמוכים.

ש. האם יש מצב שמישהו בסביבותינו עושה מעשים שאנו יודעים שזה לא בא מהפנימיות שלהם, אך עושים מעשים מאיזה סיבה שהם עושים את זה איך אפשר לנסות לעזור להם, או לעורר אותם לשנות את המצב?

ת. באופן כללי מאוד, הכיוון הוא לאדם שנמצאים סביבותיו אנשים - זה, לאט לאט, לפתח שדר של עולם פנימי. אחרי זה, לאט לאט יוצרים מיקוד לדברים. באופן כללי, קודם צריך לפתוח את התודעה של עולם פנימי. ואחרי שהתודעה, לאט לאט נפתחת, ניתן למקד את הדברים על נקודות מעשה או נקודות אחרות. אבל קודם שיהיו מודעים לתפיסה של עולם יותר פנימי ממה שהם רואים בחוץ.

- [\[דע את גאולתך\]](#) 1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/המעשה-002-כח-גאולתך-002>

Links

[1] <https://bilvavi.net/daes.geula>